

**การจัดการสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหนือ
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม**
**Community Welfare Management in Nong Ngu Luam Sub-district, Mueang
Nakhon Pathom District, Nakhon Pathom Province**

พิยุทธิ์ จะรีรัมย์¹ สิริกร กาญจนสุนทร² ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง³
Piyoot Jarukram, Sirikorn Kanjanasuntorn, Chairat Wongkitrungruang

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดการสวัสดิการชุมชน และ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ การสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลทุติยภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหนือก่อตั้งเมื่อปี 2552 สมาชิกปัจจุบัน 1,015 คน จัดสวัสดิการ 14 ประเภทครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ได้แก่ การแต่งงาน รับขวัญเด็กแรกเกิด การเจ็บป่วย การดูแลผู้สูงอายุ การเสียชีวิต การส่งเสริมการศึกษา กีฬา และกิจกรรมวัฒนธรรม โดยการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ใช้รูปแบบบริหารจัดการกระจายอำนาจสู่ระดับหมู่บ้านผ่านอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นแกนหลักในการขยายผลและเข้าถึงสมาชิกทั่วตำบล 2) สภาพปัญหาและอุปสรรคขาดการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหนือ เป็นตัวอย่างการพัฒนาสวัสดิการชุมชน ยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความยั่งยืนในชุมชน

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการ; สวัสดิการชุมชน; ตำบลหนองสูงเหนือ

Abstract

This research aimed to: 1) study the patterns and processes of community welfare management, and 2) examine the problems, obstacles, and conditions of the Community Welfare Fund of Nong Ngu Lueam Sub-district, Mueang Nakhon Pathom District, Nakhon Pathom Province. This qualitative research employed in-depth interviews with 15 key informants. The research instruments included semi-structured interviews, primary data

Received: 2025-06-21 Revised: 2025-07-12 Accepted: 2025-07-13

¹ นิสิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Student Master of Arts Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. E-mail: piyoot.j@ku.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Advisor Master of Arts Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. E-mail: porntip.k@nontri.ku.ac.th

³ ประธานสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Head Master of Arts Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. E-mail: chairat.w@ku.ac.th

collection through in-depth interviews, and secondary data. Data analysis was conducted using descriptive analysis methods.

The research findings revealed that 1) the Nong Ngu Lueam Sub-district Community Welfare Fund was established in 2009 with a current membership of 1,015 people. It provided 14 types of welfare services covering life from birth to death, including marriage, newborn welcoming ceremonies, illness care, elderly care, death benefits, educational promotion, sports, and cultural activities through mutual assistance within the community. The management model employed decentralized administration at the village level through Village Health Volunteers (VHVs) as the primary mechanism for expansion and outreach to members throughout the sub-district. 2) The problems and obstacles included lack of contributions from local government organizations. This demonstrated that the Nong Ngu Lueam Sub-district Community Welfare Fund served as an example of community welfare development requiring continuous improvement to create sustainability within the community.

Keywords: management; community welfare; nong ngu luam sub-district

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึงรายได้ ประชาชาติ ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจจึงไม่ได้ถูกจัดสรรให้แก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และมีคนจน ที่ยังคงติดอยู่ในกับดักความยากจนอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565: 9-10) ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดสรรให้แก่ประชาชนนับเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กแรกเกิด ผู้สูงอายุ และคนพิการ เป็นต้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565: 49) พื้นที่ชนบทที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐานและสวัสดิการของรัฐอย่างทั่วถึง การจัดการสวัสดิการชุมชนในระดับตำบลจึงเป็นกลไกสำคัญในการลดช่องว่างทางสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชุมชน ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสในสังคม มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2564: 6) ขณะที่รัฐบาลมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการจัด สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม และครอบคลุมการจัดบริการในด้านต่างๆ ได้แก่ การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ ความมั่นคงทางสังคม นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และ การบริการสังคมทั่วไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ที่ชุมชนต้องพัฒนาระบบสวัสดิการของตนเองเพื่อดูแลสมาชิกในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย ให้ครอบคลุมและทั่วถึง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2553: 3)

กองทุนสวัสดิการชุมชนเกิดขึ้นจากแนวคิดการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่มี "คนเป็นศูนย์กลาง" และส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หลักการสำคัญคือการสร้างระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน โดยชุมชนเป็นเจ้าของ บริหารจัดการเอง และได้รับประโยชน์ร่วมกัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559: 1)

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สมาชิกแรกตั้งจำนวน 42 คน เงินสมทบจำนวน 1,000 กว่าบาท และขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นกองทุนระดับตำบลที่ครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน ปัจจุบันมีสมาชิกสะสมปัจจุบัน 1,267 คน จำนวน สมาชิกคงเหลือ (หักตาย ลาออกและพ้นสภาพการเป็นสมาชิก) ปัจจุบัน 1,015 คน ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 จากจำนวนประชากรในตำบล 11,398 คน พื้นที่ มีความน่าสนใจในการศึกษาเนื่องจาก มีการจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานมีการบริหารจัดการที่ดี ให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development) และการเสริมพลังชุมชน (Community Empowerment) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ปาฐกถา วลัยเสถียร และคณะ (2552) การศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนยังช่วยให้เข้าใจถึงกลไกการทำงานและวิธีการดำเนินงานของกองทุน ตั้งแต่การระดมทุน การบริหารจัดการเงินกองทุน และการจัดสวัสดิการประเภทต่างๆ ให้กับสมาชิก นำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของชุมชน

แม้ว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น การขยายฐานสมาชิกที่ยังไม่ครอบคลุมประชากรทั้งหมดในพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิก ความยั่งยืนทางการเงิน และการปรับปรุงรูปแบบสวัสดิการให้สอดคล้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน ต้องมีความหลากหลายของทุนชุมชน วัฒนธรรม เชื่อมโยงคุณค่าท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2565: 3) การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม มีความสำคัญเพื่อสร้างองค์ความรู้และแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาการจัดการสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อให้ทราบถึง รูปแบบและกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชน สภาพปัญหา อุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็งและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่ยั่งยืนในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีรูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาแบบ กรณีศึกษา (Case Study) มีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตามรูปแบบวารสารในประเด็นนี้ จะมีหัวข้อ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสวัสดิการพื้นฐาน 2) ด้านสวัสดิการสุขภาพ 3) ด้านสวัสดิการการศึกษาและกิจกรรม 4) ด้านสวัสดิการพัฒนาอาชีพ และกระบวนการดำเนินงานจัดสวัสดิการชุมชน จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) กระบวนการรับสมัครและขึ้นทะเบียนสมาชิก 2) กระบวนการสมทบ 3) กระบวนการเบิกจ่ายและตรวจสอบ และสภาพปัญหา อุปสรรค กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านปัญหาโครงสร้างการบริหารจัดการ 2) ด้านปัญหาการพัฒนาศักยภาพบุคลากร 3) ด้านปัญหาการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร 4) ด้านปัญหาการเข้าใจและยอมรับของสมาชิก 5) ด้านปัญหาการเงินและการบริหารจัดการทรัพยากร 6) ด้านปัญหาความเสี่ยงและความยั่งยืน

1.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย คณะกรรมการ จำนวน 7 คน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชนด้านสวัสดิการชุมชนในจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มผู้รับบริการสวัสดิการ จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

คือ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ ตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interviews) หัวข้อคำถามที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในรายละเอียดกับผู้ให้ข้อมูล ประเด็นคำถามได้กำหนดตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษาตามวัตถุประสงค์ รูปแบบและกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชน และสภาพปัญหา อุปสรรค

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ การสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลทุติยภูมิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผ่านการพิจารณาประเด็นหลักจากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ผ่านการถอดเทปแล้วนำมาแบ่งแยกประเด็นด้วยวิธีการทำรหัสข้อมูล (Code) สรุปผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย(Research Results)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มุ่งศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชน และศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค ที่ดำเนินงาน ดังนี้

1. รูปแบบจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเหลือม เป็นตัวอย่างของการพัฒนาสังคมแบบล่างขึ้นบน ซึ่งชุมชนสร้างกลไกการดูแลซึ่งกันและกันด้วยตนเอง โดยมีรูปแบบการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต 14 ประเภท ที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนฯ มีวัตถุประสงค์ครอบคลุม 6 ประการ คือ 1) เป็นกองทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในชุมชน 2) เพื่อจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สมาชิก 3) เพื่อสร้างระบบสวัสดิการชุมชน 4) เพื่อส่งเสริมการออมให้แก่กองทุน 5) เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีคุณธรรม 6) เพื่อสร้างความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

1.1) ด้านการจัดสวัสดิการพื้นฐาน 1) การแต่งงาน จ่าย 200 บาทต่อคน สำหรับการแต่งงานจดทะเบียน หากคู่สมรสทั้งคู่เป็นสมาชิก จะได้รับรวม 400 บาท 2) การเกิดเงินรับขวัญเด็กแรกเกิด 500 บาทต่อคน เฉพาะมารดาที่เป็นสมาชิกเท่านั้น ต้องมีสำเนาสูติบัตรเป็นหลักฐานต้องนำเด็กมาเป็นสมาชิกกองทุนด้วย 3) การดูแลผู้สูงอายุ สมาชิกอายุครบ 80 ปีขึ้นไป และเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้รับเงินสงเคราะห์ปีละ 500 บาท สามารถรับได้ไม่เกิน 3 ปี ต้องมีคนในครอบครัวหรือสมาชิกคนอื่นเป็นผู้ดูแล และ 4) การเสียชีวิต เริ่มต้น 3,000 บาท เพิ่มปีละ 500 บาท สูงสุด 10,000 บาท ต้องเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

1.2) ด้านสวัสดิการสุขภาพ 1) การช่วยเหลือกรณีอุบัติเหตุ ค่าพาหนะครั้งละ 200 บาท เฉพาะครั้งที่เกิดอุบัติเหตุ 2) การรักษาพยาบาลแบบผู้ป่วยใน ค่าพาหนะคั่นละ 100 บาท จำกัดไม่เกิน 10 คืนต่อปี

1.3) ด้านสวัสดิการการศึกษาและกิจกรรม 1) การสนับสนุนการศึกษา ทุนการศึกษาในวันเด็กปีละ 1 ครั้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 คนละ 300 บาท จำกัดไม่เกิน 10 รายต่อปี 2) การส่งเสริมกีฬา สนับสนุนกิจกรรมกีฬาดำบล 2,000 บาทต่อปี ครอบคลุมเสื้อผ้าและเครื่องดื่ม 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี งบประมาณ 2,000 บาทสำหรับกิจกรรมสงกรานต์ การสรงน้ำพระ และการรดน้ำผู้ใหญ่

1.4) ด้านสวัสดิการพัฒนาอาชีพ จ่ายให้แก่สมาชิก 40 ราย เป็นจำนวน 120,000 บาท (3,000 บาทต่อราย) มุ่งสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพของสมาชิก

2. กระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

2.1) กระบวนการรับสมัครและขึ้นทะเบียนสมาชิก นโยบายการเปิดรับสมาชิกกองทุน มีนโยบายไม่จำกัดจำนวนสมาชิก และเปิดโอกาสให้ทุกช่วงวัยเข้าร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียม มีลักษณะเปิดกว้างและครอบคลุม โดยมีสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญ

2.2) กระบวนการสมทบ หลักการ "3 ขา" ของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือขาที่หนึ่ง การสมทบจากสมาชิก อัตรา 365 บาทต่อคนต่อปี (1 บาทต่อวัน) มีความยืดหยุ่นในการจ่าย รายเดือน, ราย 3 เดือน, หรือรายปี ขาที่สอง การสมทบจากรัฐบาล (พอช.) ปี 2568 ได้รับการสมทบ 96 บาทต่อคนต่อปี และต้องมีสมาชิกครบอย่างน้อย 100 คนต่อปี ขาที่สาม การสมทบจากท้องถิ่น (ยังไม่ได้รับ) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองงูเหลือมยังไม่สามารถสมทบได้เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพออยู่ระหว่างการจัดแผนเสนอการขอรับสมทบจากท้องถิ่น

ระยะเวลาการมีสิทธิรับสวัสดิการ สมาชิกสามารถรับสวัสดิการบางประเภทได้ตั้งแต่วันแรก เช่น กรณีอุบัติเหตุ สวัสดิการอื่นๆ ต้องเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนขึ้นไปจึงจะมีสิทธิรับสวัสดิการ

2.3) กระบวนการเบิกจ่ายและตรวจสอบ

ระบบการเบิกจ่าย หากมีใบรับรองแพทย์สามารถจ่ายได้ทันที ไม่เกิน 3 เดือนที่ต้องนำเอกสารมาเคลียร์เพื่อรับสวัสดิการ มีระบบตรวจสอบและติดตามอย่างเป็นระบบ

ค่าเดินทางและค่าตอบแทน ค่าพาหนะตามระยะทาง ในอำเภอเดียวกันรถยนต์ 200 บาท, รถมอเตอร์ไซด์ 100 บาท ต่างอำเภอในจังหวัดเดียวกัน 300 บาท ต่างจังหวัด คิดตามระเบียบ พมจ. กิโลเมตรละ 4 บาท (สำหรับคณะกรรมการ)

ค่าตอบแทนการประชุม ในจังหวัด วันละ 200 บาท ต่างจังหวัด วันละ 300 บาท

การจัดการความเสี่ยงและการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการความเสี่ยง กองทุนมีการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีการประชุมคณะกรรมการสรุปรายรับ-จ่ายสวัสดิการในแต่ละปี และปรับการจ่ายลงเมื่อพบว่าสถานะการเงินเสี่ยงเกินไป มีการปรับรายรับจ่ายให้สอดคล้องกับรายได้กองทุน เพื่อให้กองทุนไม่เสี่ยงมาก

การพัฒนาและอบรม มีการพัฒนาอบรมด้านความเสี่ยงจากคณะกรรมการระดับจังหวัด คู่มือดูแลกำไร ขาดทุน หรือวางแผนแนวโน้มคาดการณ์ความเสี่ยงกองทุน พร้อมทั้งจัดทำแบบแสดงสถานะสวัสดิการชุมชน รายงานขึ้นสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

โครงสร้างการกำกับดูแล คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากหลากหลายภาคส่วน ได้แก่ ผู้แทนสมาชิก ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน มีการประชุมคณะกรรมการทุกเดือนและการประชุมสมาชิกปีละครั้ง

3. ปัญหาและอุปสรรคของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ มีความเข้มแข็งและได้รับการยกย่องในระดับประเทศ (กองทุนสวัสดิการชุมชนดีเด่นรับรางวัล ‘ป่วย อังภาภรณ์’ ตามแนวคิดสวัสดิการสังคม ‘จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน’ ในงาน ‘ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2568’ ได้รางวัลกองทุนสวัสดิการชุมชนดีเด่น ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร) ยังประสบปัญหาและอุปสรรคที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของกองทุนฯ ที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 15 คน

3.1 ด้านปัญหาโครงสร้างการบริหารจัดการ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ ประสบปัญหาสำคัญด้านความชัดเจนของโครงสร้างการบริหารจัดการ จากการสัมภาษณ์พบว่า “คณะกรรมการไม่มีการกำหนด การครบวาระ” ของคณะกรรมการ ปัญหานี้สะท้อนถึง การขาดการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของคณะกรรมการและผู้บริหารในแต่ละระดับ อาจจะทำให้ขาดการทบทวนคณะกรรมการที่มีความสามารถ การใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการตัดสินใจที่ล่าช้าและการขาดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การจัดสวัสดิการชุมชน

3.2 ด้านปัญหาการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะ “ยังขาดในบางประเด็นเช่น คนตรวจสอบกองทุน พัฒนารายงานหน้าที่ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น” การพัฒนาด้านบุคลากร

ประกอบด้วย การขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบการเงินและการบัญชี ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการ และการขาดระบบการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

3.3) ด้านปัญหาการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร

การสื่อสารกับสมาชิกยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ครอบคลุม โดยมี "การสื่อสารที่ไม่ครบถ้วนแก่สมาชิก" และความจำเป็นในการ "เพิ่มการประชาสัมพันธ์การขอสมทบจากสมาชิก" ผลกระทบของปัญหาการสื่อสาร สมาชิกไม่เข้าใจกฎระเบียบและเงื่อนไขต่างๆ ของกองทุนอย่างชัดเจน ความล่าช้าในการใช้สิทธิประโยชน์ การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และการประชาสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพา "สมาชิกเน้นไปยังหัวหน้าสายสมาชิกต้องพัฒนาเรื่องประชาสัมพันธ์"

3.4) ด้านปัญหาการเข้าใจและยอมรับของสมาชิก

การขยายฐานสมาชิกเป็นปัญหาสำคัญเนื่องจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของประชาชน โดย "ปัญหาการขยายฐานสมาชิก เป็นปัญหาสำคัญส่วนใหญ่ ยังติดประกันในแต่ละประเภทที่โดนโกง หรือกองทุนที่ล้ม ที่ไม่มีความเชื่อมั่น" อุปสรรคด้านการยอมรับ ประสบการณ์เชิงลบจากกองทุนหรือโครงการที่ล้มเหลวในอดีต ความไม่ไว้วางใจและการต่อต้านการเข้าร่วมโครงการใหม่ การรับรู้ที่ผิดพลาดว่า "บางครั้งเน้นไปที่การตายมากกว่าการดูแลในช่วงมีชีวิต"

3.5) ด้านปัญหาการเงินและการบริหารจัดการทรัพยากร

3.5.1) การขาดการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้กองทุนมีฐานะการเงินที่มั่นคง แต่ยังประสบปัญหา "กองทุนขาดการสมทบจากท้องถิ่น มีแผนที่จะทำเรื่องขอสมทบไปยังท้องถิ่น แต่ยังไม่ได้รับการสมทบ" เนื่องจาก "ทาง อบต. ยังแจ้งว่า งบประมาณในการสนับสนุนไม่เพียงพอที่จะสมทบไปที่กองทุน"

3.5.2) ปัญหาด้านระบบการบริหารจัดการข้อมูล การจัดเก็บเอกสารและการบริหารจัดการข้อมูลยังไม่เป็นระบบ โดย "ยังขาดด้านการจัดเก็บเอกสารตามระบบ เอกสารที่ถูกต้อง ยังต้องพัฒนาให้คุณภาพที่สามารถดำเนินการได้อย่าง"

3.6) ด้านปัญหาความเสี่ยงและความยั่งยืน

3.6.1) ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร กองทุนเผชิญความเสี่ยงสำคัญจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ ซึ่ง "ด้านกองทุนเน้นไปยังการบริหารความเสี่ยงของกองทุน เพราะว่าจะถึงจุดเสี่ยงของกองทุน" และ "หาก เมื่อครบ 20 ปี กองทุนอาจจะอยู่ไม่ได้"

3.6.2) ความเสี่ยงด้านการจ่ายสวัสดิการ "ปัจจุบันกองทุนมีความเสี่ยงด้านการจ่ายสวัสดิการ การรักษาพยาบาลมากที่สุด" เนื่องจากค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและการใช้สิทธิของสมาชิกในด้านนี้มีอัตราสูง

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหลื่อม ถึงจะประสบความสำเร็จในหลายด้าน แต่ยังประสบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างการบริหาร การพัฒนาบุคลากร การสื่อสาร การยอมรับจากชุมชน การเงิน และความเสี่ยงระยะยาว แนวทางการแก้ไขที่เสนอมุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ตั้งแต่การปรับปรุงระบบบริหารจัดการ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาการสื่อสาร จนถึงการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้จะช่วยให้กองทุนสามารถให้บริการสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ ในประเทศไทยต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา เรื่อง การจัดการสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษารูปแบบจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ด้านรูปการจัดสวัสดิการชุมชน กองทุนตั้งขึ้นเพื่อให้บริการด้านสวัสดิการภายในชุมชน สร้างนิสัยการออม การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน พบว่า เน้นการดูแลสมาชิกเชิงป้องกันและมุ่งเน้นการ "ดูแลกันในการมีชีวิตอยู่" มากกว่าการช่วยเหลือเมื่อ "เสียชีวิต" ยังรวมไปถึงการจัดสวัสดิการ การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง นอกจากสมาชิกแล้ว กองทุนยังมีการช่วยเหลือกลุ่มผู้เปราะบางที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในชุมชน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายเงินวันละบาท แต่ยังได้รับการช่วยเหลือของชุมชน และการบูรณาการดูแลที่เชื่อมโยงกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกลไกสำคัญในการดูแลคนที่ลำบาก เพราะ อสม. รู้จักและเข้าใจปัญหาของคนในชุมชน ทำให้การดูแลสุขภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ คำเมฆ และคณะ (2565: 97) พบว่า การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเชิงบูรณาการมีฐานรากมาจากองค์กรการเงิน โดยใช้หลักการระบบที่ได้รับการหนุนเสริมจากหุ้นส่วนทางสังคม ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมและการทำงานแบบประสานความร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่าง 4 ภาคส่วนหลัก ได้แก่ ภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน ระบบนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ โครงสร้างคณะทำงานในเชิงพื้นที่ เครือข่ายและงบประมาณทั้งภายในและภายนอก รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชน และการต่อยอดของกองทุนการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อสร้างการบูรณาการในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป้าหมายสูงสุดคือการลดความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม โดยให้สมาชิกทุกกลุ่มมีโอกาสได้รับสิทธิประโยชน์ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย ได้อย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกช่วงชีวิต

2. จากการศึกษากระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ด้านกระบวนการจัดสวัสดิการชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่าสมาชิกเป็นผู้เสนอประเภทสวัสดิการที่ต้องการ และคณะกรรมการจะพิจารณาร่วมกันเพื่อออกเป็นกฎระเบียบสวัสดิการ มีการประชุมสามัญประจำปี และปรับปรุงสวัสดิการตามความเหมาะสมของสถานะรายได้กองทุนและบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจา ทองพันธ์ และคณะ (2567: 30) พบว่า การจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของกองทุน โดยให้ผู้สูงอายุและสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการติดตามผลการดำเนินงาน มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและการใช้จ่ายกองทุน ช่วยเพิ่มความโปร่งใสและสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในชุมชน ทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนไม่มีการกำหนดข้อบังคับเรื่องการครบวาระ แต่มีการประชุมสามัญประจำปีเพื่อทบทวนคณะกรรมการ ชี้แจงระเบียบกองทุนและรายรับ-จ่ายสวัสดิการสมาชิก โดยใช้หลักความเชื่อใจและความเชื่อมั่นในชุมชนเป็นพื้นฐานสวัสดิการชุมชนเป็นการจัดการตนเองของชุมชนที่อยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์แบบ ความเอื้ออาทร และการดูแลซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชานนท์ กมลรัตน์และคณะ (2566: 179) พบว่า การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนด้านการนำ คณะกรรมการกองทุนขาดแรงจูงใจในการดำเนินงานให้เพื่อบรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่ได้นำหลักการทางการบริหารมาใช้ในการทำงาน และคณะกรรมการกองทุนขาดการประสานงานกับภาคีภาครัฐและภาคประชาชนเพื่อสร้างระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กองทุนจัดสวัสดิการ 10 ประเภทจาก 14 ประเภท โดยสวัสดิการด้านการเสียชีวิตและงานศพมีการใช้บริการสูงสุดทั้งในด้านจำนวนผู้รับบริการ (203 ราย) และมูลค่าการจ่าย (600,454 บาท) ส่วนสวัสดิการด้านการเจ็บป่วยและการรักษาพยาบาลมีผู้ใช้บริการมากที่สุด (570 ราย) การจัดสวัสดิการครอบคลุม ที่ไม่เพียงแต่เน้นการรักษาเมื่อเจ็บป่วย แต่ยังมุ่งเน้นการป้องกันและการดูแลตลอดวงจรชีวิต รวมถึงการขยายความช่วยเหลือไปยังกลุ่มเปราะบางที่ไม่ได้เป็นสมาชิก และการมีส่วนร่วมผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นแกนหลักในการประสานงานในพื้นที่ มีการพัฒนาสังคมแบบมีส่วนร่วม แสดงถึงความสามารถของชุมชนในการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคมด้วยตนเอง ผ่านหลักการ "หนึ่งบาทต่อวัน" ที่สร้างความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกัน รูปแบบการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิต การบริหารจัดการที่โปร่งใส และการขยายการช่วยเหลือสู่กลุ่มเปราะบาง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนารูปแบบสวัสดิการ ปรับปรุงโครงสร้างสวัสดิการให้สอดคล้องกับความต้องการ โดยเพิ่มสัดส่วนสวัสดิการด้านสุขภาพและการป้องกันโรค เนื่องจากพบว่าการรักษาพยาบาลมีความเสี่ยงสูงสุด

1.2 ควรพัฒนารูปแบบสวัสดิการตามช่วงวัย เช่น รูปแบบสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน รูปแบบสวัสดิการสำหรับวัยทำงาน และรูปแบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะกลุ่ม

1.3 ควรเสนอแผนพัฒนากองทุนเงินสมทบ "3 ขา" ให้สมบูรณ์ โดยผลักดันให้องค์การบริหารส่วนตำบลสมทบเงินตามนโยบายรัฐ และจัดทำแผนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ กองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน (เมืองชนบท พื้นที่ภูเขา พื้นที่ชายฝั่งทะเล) และควรศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของกองทุนสวัสดิการชุมชนในบริบทที่แตกต่าง

2.2 ควรศึกษาเชิงลึกในประเด็นเฉพาะ ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) ของกองทุนสวัสดิการชุมชน และศึกษาผลกระทบต่อการลดความเหลื่อมล้ำและความยากจนในระดับชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

เบญญา ทองพันธ์ และคณะ. (2567). การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้สูงอายุ. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 2(1): 30-45.

- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2552). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา: รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์**. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:77429 สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2568.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2564, กรกฎาคม). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2564**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิชานนท์ กมลรัตน์ และคณะ. (2566). กลยุทธ์การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ในจังหวัดกำแพงเพชร. **วารสารนาครบุตริทัศน์**. 15(2): 172-183.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2553). **ระบบสวัสดิการชุมชน "รากฐานสู่สวัสดิการสังคมไทยอย่างยั่งยืน"**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://ref.codi.or.th/attachments/article/15890/welfare2559.pdf> สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2568.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2565). **คู่มือการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ.2566**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. สำนักนายกรัฐมนตรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8238/5/Chapter1.pdf> สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2568.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ในประเทศไทย 2566**. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาข้อมูลและดัชนีวัดคุณภาพสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). ราชกิจจานุเบกษา**. (หน้า 9-10 ตอนที่ 2.2 บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2568.
- สุเทพ คำเมฆ และคณะ. (2565). การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเชิงบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มเปราะบางทางสังคมของเทศบาลตำบลสามง่าม อำเภอสว่างงาม จังหวัดพิจิตร. **วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา**. 4(3): 97-110.